

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/68/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6114208672
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6114208672.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, vo veci starostlivosti o maloletú Z. M., nar. XX. XX. XXXX, toho času bytom u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, dieťa matky M. M., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom G. K., G. X, A. republika, zdržujúca sa na adrese Z. O. XXX, Y. republika, zastúpená advokátkou JUDr. Dianou Hrončekovou, so sídlom Komenského 10E, 974 01 Banská Bystrica, a otca M. M., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom Z. O. XXX, Y. republika, zastúpený advokátkou JUDr. Martinou Mészáros Bariakovou, so sídlom Bystrický rad 453/77, 960 01 Zvolen v konaní o nariadenie návratu maloletej do krajiny obvyklého pobytu o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/126/2014-278 z 12. 06. 2014, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu vo výrokoch 1. a 2., ktorými nariadil, aby matka M. M. navrátila maloletú Z. M. do miesta jej obvyklého pobytu a v závislom výroku o trovách konania potvrdzuje.

Uznesenie okresného súdu v treťom výroku, ktorým pre prípad návratu maloletej do Českej republiky uložil otcovi povinnosti, zrušuje.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým uznesením nariadil, aby matka M. M. navrátila maloletú Z. M. do miesta jej obvyklého pobytu v jurisdikcii súdu príslušného pre Českú republiku v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. V prípade, že matka v súlade s výrokom podľa odseku 1. tohto rozhodnutia tak neurobí, uložil matke druhým výrokom povinnosť odovzdať maloletú po uplynutí uvedenej lehoty otcovi M. M., ktorý je oprávnený maloletú prevziať a zabezpečiť návrat maloletej do miesta jej obvyklého pobytu. Treťou výrokom rozhodol o povinnostiach otca pre prípad návratu maloletej do Českej republiky tak, že po dobu šiestich mesiacov má otec umožniť nerušené samostatné bývanie matke a maloletej v rodinnom dome popisného č. XXX vo Z. O. a po tú istú dobu hradiť všetky náklady spojené s bývaním matky a maloletej v tomto rodinnom dome. Žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal.

V dôvodoch rozhodnutia okresný súd zdôraznil, že rozhoduje o návrhu otca na navrátenie maloletej Z. do miesta jej obvyklého pobytu po neoprávnenom premiestnení maloletej Z. matkou z Českej republiky do Slovenskej republiky dňa 24. 12. 2013. V tomto konaní už nerozhoduje súd o návrate maloletej Z. po jej únose matkou 05. 07. 2013. O návrhu otca na nariadenie návratu maloletej Z. po jej neoprávnenom premiestnení 05. 07. 2013 rozhodol Okresný súd Banská Bystrica v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 31P/327/2013, v ktorom bol návrh na nariadenie návratu maloletej Z. zamietnutý z dôvodu, že v čase rozhodovania okresného súdu sa už maloletá zdržiavala v mieste jej obvyklého pobytu v Českej republike. Návrh otca, o ktorom rozhoduje súd v konaní sp. zn. 32P/126/2014, je návrhom opierajúcim o iné skutkové okolnosti. Aj keď ide o konanie medzi tými istými účastníkmi a predmetom konania rovnako ako v konaní sp. zn. 31P/327/2013 je nariadenie návratu toho istého dieťaťa, nejde o vec totožnú, vo

vzťahu ku ktorej by rozhodnutie vo veci sp. zn. 31P/327/2013 zakladalo prekážku veci rozsúdenej v zmysle § 159 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“). Takto sa vysporiadal súd s námietkou matky o existencii neodstrániteľného nedostatku podmienky konania a jej návrhom na zastavenie konania pre existenciu prekážky veci rozsúdenej (res iudicata).

Návrh otca posudzoval podľa Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí prijatého v Haagu dňa 25. 10. 1980 publikovaného ako Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. 119/2001 Z. z. (ďalej len „Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí“, alebo aj „Haagsky dohovor“) a nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 zo dňa 27. 11. 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje Nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003“). Nariadenie sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch Európskej únie, je v nich priamo vykonateľné a má prednosť pred vnútroštátnymi predpismi a vo vzťahu k Haagskemu dohovoru je určitým lex specialis, ktorý modifikuje Dohovor v niektorých ustanoveniach. Z výsluchu účastníkov súd zistil, že maloletá Z. pochádza z manželstva, ktoré uzavreli jej rodičia 03. 06. 2006 na Slovensku. Manželia sa dohodli, že budú žiť v Českej republike. Postavili si rodinný dom vo Z. O., ktorému je v súčasnosti pridelené popisné č. XXX. V tomto dome spoločne rodičia, maloleté Z. a ďalšie ich dcéra maloletá Z., nar. XX. XX. XXXX aj bývali. Obidve deti rodičov maloletá Z. aj maloletá Z. majú české štátne občianstvo. Maloletá Z. je aj občiankou Slovenskej republiky. Pre nezhody v rodine matka dňa 05. 07. 2013 opustila Českú republiku bez súhlasu otca a odsťahovala sa s obidvomi deťmi na adresu G. K., G. X do Slovenskej republiky. Keď otec v septembri 2013 navštívil maloleté deti na Slovensku, bez dohody s matkou vzal maloletú Z. späť do Českej republiky. V decembri 2013 rodičia maloletých detí pred orgánom sociálnoprávnej ochrany detí so sídlom v Českej republike uzavreli dohodu ako sa budú v decembri 2013 rodičia stretávať navzájom s maloletými deťmi. Matka sa zaviazala, že zotrvá spolu s maloletou Z. v Českej republike v ich rodinnom dome vo Z. O. a že jej rodičia privedú do Českej republiky aj maloletú Z.. Táto dohoda sa nerealizovala. Matka 24. 12. 2013 aj s maloletou Z. opustila Českú republiku a opäť sa vrátila na Slovensko. O povinnosti matky navrátiť maloletú Z. M. do miesta je obvyklého pobytu rozhodol Okresný súd Banská Bystrica uznesením č. k. 31P/327/2013-192 z 03. 12. 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15CoP/5/2014 z 12. 02. 2014. Súd jednoznačne ustálil, že obvyklé miesto pobytu maloletej Z. je v Českej republike, ktorá do 05. 07. 2013 a následne aj v období od 31. 09. 2013 do 24. 12. 2013 v mieste svojho trvalého bydliska vo Z. O. v Českej republike navštevovala materskú školu. Maloletá sa aj narodila v Českej republike. Spolu s rodičmi a mladšou sestrou bývala a žila v rodinnom dome popisné č. XXX v obci Z. O. až do 05. 07. 2013. Primerane svojmu veku sa stotožnila so spôsobom života, ktorý v mieste trvalého bydliska viedla, nadobudla tu detské priateľstvá, jazykové znalosti, rodinné a sociálne väzby. O jej zdravotný stav sa staral všeobecný aj odborný lekár v mieste bydliska. Matka na maloletú počas trvania materskej dovolenky poberala zo sociálneho systému Českej republiky materskú a rodičovský príspevok. V mieste trvalého bydliska má maloletá starých rodičov, s ktorými aj udržiavala pravidelný kontakt. O tom, že za miesto obvyklého pobytu dieťaťa a svojho považovala matka trvalé bydlisko detí v Českej republike, svedčí aj jej konanie, ktorá práve v Českej republike iniciovala konanie o nariadenie predbežného opatrenia vo vzťahu k obidvom maloletým deťom a podala aj návrh na rozvod manželstva, čím uznala právomoc českých súdov konať a rozhodovať vo veci maloletých. Keď dospel súd k názoru, že matka zmenila obvyklý pobyt dieťaťa, súd skúmal, či táto zmena bola vykonaná oprávnene. Haagsky dohovor za neoprávnené premiestnenie alebo zadržovanie maloletého dieťaťa označuje porušenie opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo právnická osoba buď spoločne alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na území ktorého malo maloleté dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, keď v čase premiestnenia alebo zadržovania bolo toto právo aj skutočne vykonávané a to buď spoločne alebo samostatne, alebo by bolo takto vykonávané, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že otec nadobudol opatrovnícke právo priamo zo zákona okamihom narodenia maloletej Z.. Z výpovedi matky a otca mal súd preukázané, že otec svoje opatrovnícke právo aj vykonával, aj keď nie v takom rozsahu, ako matka vzhľadom na svoje zamestnanie. I keď Okresný súd Vsetín uznesením č. k. 0Nc/2271/2013-51 z 02. 10. 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Ostrave č. k. 56Co/639/2013-167 z 19. 11. 2013 odovzdal predbežným opatrením maloletú Z. do starostlivosti matky, toto rozhodnutie neoprávňovalo matku, aby bez súhlasu druhého rodiča zmenila pobyt dieťaťa. Otec nikdy ústny, písomný ani konkludentný súhlas na premiestnenie maloletej Z. z Českej republiky na územie Slovenskej republiky dňa 24. 12. 2013 nedal. Matka neoprávneným premiestnením maloletej Z. na územie Slovenskej republiky dňa 24. 12. 2013

porušila opatrovnícke práva otca. Matka sa dopustila medzinárodného únosu a je v zmysle Haagskeho dohovoru jej povinnosťou vrátiť dieťa do krajiny obvyklého pobytu.

Na obranu matky súd skúmal, či existujú dôvody podľa článku 13 písm. b/ Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, pre ktoré by nemusel súd nariadiť návrat dieťaťa. Matka tvrdila, že navráteniu maloletej do krajiny obvyklého pobytu bránia okolnosti na strane otca, ktorý trpí psychickým ochorením, požíva alkoholické nápoje a nie je schopný sa o maloletú Z. riadne postarať ani po stránke materiálnej, finančnej alebo osobnostnej. Matka tiež tvrdila, že v prípade separácie maloletej od nej ako matky v tomto útlom veku hrozí maloletej bezprostredne ujma spočívajúca v nezvratnom negatívnom narušení jej psychického a sociálneho vývinu. Okresný súd ako odpoveď na námietky matky uviedol, že zohľadňuje navrátenie maloletej do krajiny obvyklého pobytu po piatich mesiacoch odchodu z miesta obvyklého pobytu. Že sa maloletá navracia do krajiny obvyklého pobytu v Českej republike, ktorá je krajinou s vybudovaným sociálnym zdravotným systémom a demokratickými zásadami a princípmi, maloletá bude mať možnosť opätovne sa vrátiť do domácnosti, v ktorej žila od narodenia päť a pol roka, t. j. väčšinu svojho života a preto má s ňou spojené väčšinu svojich zážitkov, maloletá sa opakovane začlení, či už do kolektívu v predškolskom alebo školskom zariadení, vráti sa medzi deti, s ktorými vyrastala a do obce, prostredie ktorej je jej dôvodne známe, že bude mať naďalej zabezpečenú zdravotnú starostlivosť prostredníctvom praktického lekára, ktorého od narodenia navštevovala, preto je jej známy, ako aj alergiológa, ktorého už navštívila, že sa maloletá návratom do krajiny obvyklého pobytu vracia k otcovi, ku ktorému má pozitívnu väzbu, chce sa s ním stretávať, o čom svedčí správa referátu poradenskopsychologických služieb a že návrat maloletej do krajiny obvyklého pobytu je aj v jej najlepšom záujme, pretože umožní súdom Českej republiky, ktoré majú právomoc meritorne vo veci maloletej rozhodnúť o podanom návrhu matky vo veci úpravy rodičovských práv, čím sa maloletej poskytne právna istota a predíde sa ďalším konfliktným situáciám, ktorými maloletá nesporne trpí. Súd podmienky pre nenavrátanie maloletej v zmysle č. 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru nepovažoval za splnené.

Súd kriticky zhodnotil správanie sa rodičov maloletých detí, ktorí sa opakovane v priebehu krátkého času pre vlastné partnerské a rodičovské spory svojvoľne rozhodli zmeniť bydlisko detí. Matkine výhrady voči otcovi považoval súd za vyvrátené lekárske správy, aj skutočnosťou, že v období od 21. 09. 2013 do 24. 12. 2013, kedy sa otec sám alebo za pomoci svojich rodinných príslušníkov bez matky staral o maloletú Z., neboli v starostlivosti otca o dieťa zistené žiadne nedostatky. Súd apeloval na matku, ktorá spôsobila radikálne zmeny výchovného prostredia u maloletej Z., aby pri návrate maloletej do krajiny obvyklého pobytu bola aktívna, začala konať a správať sa tak, aby návrat maloletej bol pre ňu samotnú čo najmenej traumatizujúci. Za ničím nedoložené považoval aj tvrdenia matky, že ona sama bude vystavená psychickej traume, pokiaľ sa s maloletou vráti do krajiny obvyklého pobytu maloletej z dôvodu agresívneho správania sa otca pod vplyvom alkoholu. Matka dôkazné bremeno pre možnú aplikáciu článku 20 Haagskeho dohovoru neuniesla.

Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 neumožňuje odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13b Haagskeho dohovoru, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho navrátení. Súd považoval v tomto prípade za preukázané, že boli vykonané primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany maloletej po jej navrátení zo strany otca tým, že sa zaviazal po dobu šiestich mesiacov umožniť matke nerušené samostatné bývanie spolu s maloletou v rodinnom dome súpisného č. XXX vo Z. O. a zároveň aj hradiť všetky náklady spojené s bývaním matky a maloletej v rodinnom dome č. XXX vo Z. O.. Tieto opatrenia považoval súd za primerané, reálne, spôsobilé a dostatočné. Pri vykonaní primeraných opatrení na ochranu maloletej prihliadal súd aj na právo matky nasledovať maloletú do krajiny jej obvyklého pobytu. Súd zdôraznil, že vo veľkej miere zohľadnil už právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica vydané pod sp. zn. 31P/327/2013, ktorým súd nariadil návrat mladšieho dieťaťa tých istých rodičov. Návrhu matky na nariadenie znaleckého dokazovania nevyhovelo s odôvodnením, že z návrhu nevyplýval účel takéhoto rozhodnutia.

Náhradu trov konania nepriznal súd žiadnemu z účastníkov s odkazom na ustanovenie § 150 O. s. p..

Uznesenie okresného súdu napadla odvolaním matka. Okresnému súdu vytýkala, že neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonala navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie

vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietala tiež, že doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené.

Opätovne namietala, že súd už raz v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31P/327/2013 rozhodol o tom, či je matka povinná navrátiť maloletú Z. do krajiny obvyklého pobytu. Za podstatné okolnosti prípadu považovala, že odchod z Českej republiky na Slovensko dňa 05. 07. 2013 bol vyjadrením jej dlhšiu dobu pretrvávajúcej vôle opustiť spoločnú domácnosť a ukončiť traumatizujúce spolužitie s otcom maloletých detí. Zo spoločnej domácnosti s otcom detí odišla po tom, ako ju sám otec vyhnal späť k jej rodičom. Ani pobyt maloletej Z. v období od 21. 09. 2013 do 24. 12. 2013 v mieste bydliska v Českej republike nič nezmenil na skutkovom stave vyplývajúcom z jej vôle vyjadrenej už v konaní dňa 05. 07. 2013. Návrat maloletej Z. 24. 12. 2013 do jej domácnosti nie je novým stavom, ale ide o pokračujúci dej, ktorý začal 05. 07. 2013. Z tohto dôvodu nie je možné premiestnenie maloletej 24. 12. 2013 považovať za nové neoprávnené premiestnenie maloletej Z. na územie Slovenskej republiky. Za podstatné považovala, že otcovi ku dňu 24. 12. 2013 stále plynula odvolacia lehota proti rozhodnutiu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní sp. zn. 31P/327/2013, v ktorom ak by otec využil svoje právo odvolať sa, mohol okresný súd posúdiť aj jej konanie z 24. 12. 2013. Námietka prekážky veci rozsúdenej podľa jej názoru bola vznesená dôvodne.

Prestahovanie matky a maloletých detí na Slovensko po podpísaní Dohody o nespornom rozvode s otcom detí nemohol súd považovať za neoprávnené premiestnenie maloletej Z.. Navyiac v uvedenom čase už bolo právoplatné a vykonateľné rozhodnutie českého súdu, ktorým bola maloletá Z. zverená do jej osobnej starostlivosti. Súd prvého stupňa podľa názoru matky oprávnenosť premiestnenia maloletej Z. na územie Slovenskej republiky vyhodnotil nesprávne.

Okresný súd nesprávne posúdil aj miesto obvyklého pobytu maloletej Z.. Maloletá vzhľadom na svoj vek je odkázaná na osobu matky, ktorá k Českej republike nemá žiadne rodinné ani kultúrne väzby. Matka je štátnou občiankou Slovenskej republiky, ktorej občiankou je aj maloletá Z.. Matka má na Slovensku rodinné zázemie a spolu s ňou je úzko naviazaná na rodinu matky aj maloletá Z.. Maloletá Z. navštevuje na území Slovenskej republiky materskú škôlku (ide o tvrdenia matky prednesené v odvolaní datovanom dňa 31. 07. 2014 - poznámka odvolacieho súdu) a na Slovensku má aj všeobecného lekára aj alergiológa. Prvostupňový súd mal miesto obvyklého pobytu maloletej posúdiť podľa rodinného prostredia, v ktorom žije matka.

Prvostupňový súd nedostatočne vyhodnotil dôkazy preukazujúce existenciu vážneho nebezpečenstva spočívajúce v tom, že návrat by vystavil maloletú fyzickej alebo duševnej ujme alebo ju inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Správou psychológov M.. N. K. a M.. N. K. bolo preukázané narušenie osobnostného vývinu dieťaťa pod vplyvom traumatických zážitkov a potreba stability rodinného prostredia pre ďalší psychický vývin dieťaťa. Títo psychológovia konštatovali, že v prípade pokračujúcich radikálnych zmien výchovného prostredia dieťaťa môže dôjsť k nezvratným nepriaznivým zmenám jeho psychického vývinu. Tieto závažné okolnosti bránili tomu, aby súd nariadil návrat maloletej. Opatrenia navrhnuté zo strany otca považuje matka vo vzťahu k uvádzaným nebezpečenstvám za neprimerané a nedostatočné. Ak sa preto súd obmedzil len na prijatie opatrení navrhnutých otcom nemožno mať za to, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. Otec neudelením súhlasu k vyžiadaniu správy o jeho zdravotnom stave úmyselne zmaril možnosť objektívneho zistenia jeho zdravotného stavu. Zlý psychický stav otca maloletej je závažnou okolnosťou, ktorou sa mal súd veľmi dôkladne a podrobne zaoberať a neuspokojiť sa so správami predkladanými otcom, z ktorých nie je ani zrejmé odkedy sa otec maloletej nachádza v zdravotnej starostlivosti lekára, ktorý potvrdenie vydal. Otec maloletej je sledovaný v ordinácii klinického psychológa minimálne od roku 2010. Psychické problémy otca pretrvávajú však už viac ako dvadsať rokov. Aj vzhľadom na nedávny pokus otca o samovraždu nemožno hovoriť u otca o ukončení liečby. V osobe otca preto nie sú dané vhodné podmienky na zabezpečenie zdravého a harmonického fyzického, duševného a sociálneho vývinu maloletej. Uloženie povinnosti matke odovzdať maloletú Z. otcovi sa dieťa vystaví vážnemu nebezpečenstvu duševnej a fyzickej ujmy. Opätovne dôjde u maloletej Z. k radikálnej zmene výchovného prostredia, čo bude viesť k nezvratným nepriaznivým zmenám jej psychického vývinu. S odkazom na už právoplatné rozhodnutie Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 31P/327/2013-192 okresnému súdu vytykala, že napriek zrušeniu rozhodnutia okresného súdu odvolacím súdom v časti, ktorej bolo matke uložené odovzdať maloletú Z. otcovi M. M., súd opätovne vystavil maloletú Z. rovnakým výrokom nebezpečenstvu vyplývajúceho zo zdravotného stavu otca a zasiahol tak aj do rozhodovacej činnosti súdu, ktorý má právomoc rozhodovať o veci úpravy práv a povinností k maloletej Z.. Práve za účelom,

ak súd za prednesom matky nebude mať preukázané, že by dieťa mohlo byť v zmysle čl. 13 Haagskeho dohovoru vystavené psychickej ujme, navrhovala nariadiť znalecké dokazovanie, ktoré bez náležitého odôvodnenia okresný súd odmietol vykonať. Zo strany prvostupňového súdu neboli vykonané žiadne opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho vrátení. Súdom prijaté opatrenia sú nereálne, nedostatočné, nespôsobilé a mieriajúce sa svojmu účelu. Matka, ktorá je s maloletou Z. na rodičovskej dovolenke, nemá v Českej republike vybudované žiadne zázemie, nemá tam prácu ani príbuzných. Finančná situácia otca nedovoľuje otcovi hradiť náklady spojené s byvaním matky a maloletej Z. bez toho, aby nebola ohrozená jeho výživa a výživa maloletej Z..

Súd mal prihliadnuť aj na vyjadrenie maloletej Z. pred referátom poradensko-psychologických služieb k otázke jej návratu do Českej republiky. M. K. v správe uviedla, že maloletá Z. neodmieta kontakt s otcom ani návštevu u neho „na dome“, ale podmieňuje si ho prítomnosťou matky. Po ukončení návštevy u otca by sa chcela vrátiť s matkou naspäť domov. Za významné označila vyjadrenie kolízneho opatrovníka dieťaťa, ktorý navrhol súdu nenariadiť návrat maloletej do krajiny obvyklého pobytu s poukazom na zistenie vážneho nebezpečenstva, ktorému by bola maloletá po návrate vystavená. Matka sa dňa 14. 07. 2014 navrátila s maloletou Z. aj maloletou Z. do Českej republiky. Po príchode do Českej republiky zistila mimoriadne významné a podstatné okolnosti, o ktorých sa otec nezmienil. V spoločnom rodinnom dome rodičov maloletej Z. už býva jeho terajšia partnerka M. A., ktorá je v 10 týždni tehotenstva. Otcom jej nenarodeného dieťaťa je otec maloletej Z.. Príchodom matky sa M. A. odsťahovala so svojou dvojročnou dcérou do domácnosti rodičov otca maloletej Z.. Otec nerešpektuje povinnosti uložené mu rozhodnutím Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 31P/327/2013-192. Neumožňuje matke samostatné a nerušené bývanie v dome popisného čísla XXX vo Z. O.. Pobyt v rodinnom dome spolu s otcom je pre matku neúnosný. Otec sa neustále dotýka matky fyzicky a to aj na intímnych miestach, pokúša sa o intímny kontakt. K vyhroteným situáciám dochádza aj medzi širšou rodinou otca, čo už rieši aj polícia. Otec si maloletú Z. kupuje materiálnymi vecami, o matke sa pred ňou vyjadruje nevhodne a správa s k matke neúctivo. Pred orgánom sociálno-právnej ochrany detí vo Vsetíne uzavreli s otcom dohodu o spôsobe spolužitia v dome, ktorú ale otec nerešpektuje. Žiadať za tejto situácie od matky, aby zotrvala v Českej republike, kde nemá žiadnu blízku osobu, nemá oporu a podporu ani u matky otca maloletých detí, ktorá jej dáva najavo, že nie je v tejto rodine vítaná, by predstavoval neprimeraný zásah do práva matky na rešpektovanie jej rodinného a súkromného života. Európsky súd pre ľudské práva v niekoľkých prípadoch konštatoval konflikt Haagskeho dohovoru s Európskym dohovorom o ľudských právach. V prípade Neulinger a Shuruk v. Švajčiarsko zo 06. 07. 2010 (sťažnosť č. 41615/07) a podobne aj v prípade Raban vs. Romania (sťažnosť č. 25437/08) potvrdil Európsky súd pre ľudské práva stanovisko, že pojem najlepšie záujmy dieťaťa by mal byť rozhodujúci aj v postupe uplatnenia Haagskeho dohovoru. Posúdenie toho, čo najlepšie vyhovuje záujmom dieťaťa má preto zásadný význam v každom prípade tohto druhu. Na najlepší záujem dieťaťa odkazuje aj článok 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Súd pri rozhodovaní nesledoval najlepší záujem maloletej Z., ktorá je v predškolskom veku a z tohto dôvodu plne odkázaná na osobnú starostlivosť matky. Odlúčenie dieťaťa v tomto veku od matky nikdy nie je v najlepšom záujme dieťaťa. Z uvedeného vyplýva, že návrat maloletej Z. do krajiny obvyklého pobytu nie je v jej najlepšom záujme a že súd nevykonal primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate v zmysle čl. 11 ods. 4 nariadenia Rady ES č. 2201/2003. V prípade výkonu rozhodnutia nebude maloletá Z. navrátená do prostredia dôverne známeho, otec si už založil novú rodinu. Na túto skutočnosť maloletá Z. nie je pripravená a zrejme ani nová rodina otca nie je pripravená na návrat maloletej Z. a jej začlenenie sa do ich rodiny. Separácia od matky, na ktorú je maloletá Z. veľmi úzko naviazaná spôsobí, že sa dieťa ocitne, pre ňu, v neznesiteľnej situácii.

Postupom a rozhodnutím okresného súdu bolo podľa názoru matky porušené základné právo maloletej na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Základné právo na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky tiež právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrany ľudských práv a základných slobôd a nebol zohľadnený záujem dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý zaväzuje aj Slovenskú republiku a vyplýva z neho pozitívny záväzok štátu urobiť opatrenia, prostredníctvom ktorých sa každému dieťaťu zabezpečí možnosť uplatniť svoje práva zaručené týmto dohovorom. Dohovor o právach dieťaťa ukladá súdu prihliadnuť na názor dieťaťa. Súd prvého stupňa zistil názor maloletej prostredníctvom príslušného orgánu sociálno-právnej ochrany detí, ale na tento neprihliadol a svoj postup náležite nevysvetlil a nezdôvodnil, v čom vidí matka odňatie možnosti konať pred súdom tak maloletej Z. ako aj jej osobe. Nevykonanie dôkazu majúceho podstatný význam pre rozhodnutie vo veci je vadou konania, ktorá môže mať za následok odňatie možnosti konať pred súdom. Súd mal prihliadnuť

na skutočnosť, že od premiestnenia maloletej Z. na území Slovenskej republiky uplynula doba viac ako jedného roka. Maloletá sa po premiestnení do Slovenskej republiky adaptovala na nové prostredie, navštevuje tu materskú škôlku, hovorí po slovensky, upevňuje si kamarátstva. Jej navrátenie do Českej republiky by bolo preto v rozpore aj so zásadou rešpektovania najlepšieho záujmu dieťaťa.

Navrhla, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že konanie zastaví alternatívne návrh otca maloletej zamietne.

Na podporu svojho odvolania doručila matka Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 22. 08. 2014 listinné doklady, ktorými preukazovala jej tvrdenia o tom, že otec nerešpektuje povinnosti uložené mu rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 31P/327/2013-192 a trestný rozkaz Okresného súdu Vsetín vydaný v konaní 2T 116/2014, ktorým bol otec odsúdený na štyri mesiace odňatia slobody s podmieneným odkladom na dobu šesťnástich mesiacov a uložením zákazu vedenia motorového vozidla na sedemnásť mesiacov z dôvodu, že viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu. Ďalšie listinné dôkazy k odvolaniu doručila Okresnému súdu 25. 08. 2014 a to oznámenie o priestupku od Polície Českej republiky adresované Mestskému úradu vo Vsetíne v Českej republike a lekársku správu o vyšetrení I. M. z 21. 07. 2014 u otorinolaringológa a priamo Krajskému súdu v Banskej Bystrici doručila 09. 09. 2014 ďalšie písomnosti, ktorými preukazovala aktuálny stav v spožití s otcom. Odvolací súd doručil všetky písomnosti otcovi malolekých detí, ktorý sa však vyjadril len k pôvodnému odvolaniu matky proti uzneseniu okresného súdu z 12. 06. 2014.

Vo vyjadrení k odvolaniu matky otec uviedol, že sa okresný súd správne vysporiadal s námietkou matky o existencii neodstrániteľného nedostatku podmienky konania. Skutkový stav oproti konaniu vedeného na Okresnom súde pod sp. zn. 31P/327/2013 je odlišný. Správne okresný súd podľa názoru otca vyhodnotil konanie matky zo dňa 24. 12. 2013 ako samostatný skutok nie ako pokračujúce konanie matky z 05. 07. 2013. Opakovane poprel, že by matke akýmkoľvek spôsobom udelil súhlas na premiestnenie malolekých detí Z. a Z. na územie Slovenskej republiky. Oprávnenie matke rozhodnúť samostatne o mieste bydliska malolekých detí nevzniklo ani na základe rozhodnutia Okresného súdu Vsetín v spojení s uznesením Krajského súdu v Ostrave, ktorými boli deti zverené deti do osobnej starostlivosti matky z dôvodu, že ide rozhodnutia dočasného charakteru, ktorým nijakým spôsobom neboli obmedzené rodičovské práva a povinnosti otca. Matka neustále kladie do popredia svoje vlastné záujmy, ktoré evidentne uprednostňuje pred záujmami maloletej, keď poukazuje na to, že jej premiestnenie na územie Slovenskej republiky bolo oprávnené a že podľa jej bydliska mal súd posudzovať aj obvyklý pobyt maloletej. Práve matka zabúda na najlepší záujem maloletej. Súd prvého stupňa správne vyhodnotil rodinné a sociálne väzby maloletej, ktoré udržiavala v Českej republike. Maloletá sa narodila v Českej republike, tu vyrastala päť rokov, navštevovala tam predškolské zariadenie, má tu množstvo kamarátov a starých rodičov, ktorí sa o ňu starali. Prevažnú časť života komunikovala maloletá v českom jazyku a nástup do školského zariadenia v slovenskej republike by jej mohol spôsobiť vážne ťažkosti na vyučovaní. Všetky kroky, ktoré podnikla matka, záležitosti, zmeny štátneho občianstva maloletej, zmeny jej trvalého pobytu, odhlásenia zo zdravotnej poisťovne v ČR, zmeny ošetrojúcich lekárov maloletej či predškolského zariadenia robila matka bez súhlasu otca v domnení, že tým umelo vytvorí väzby maloletej k Slovenskej republike.

Matka si účelovo vykladá aj správu psychológa, v ktorej nie je uvedené, že návrat maloletej do krajiny obvyklého pobytu jej spôsobí nezvratné a nepriaznivé zmeny psychického vývinu ale to, že nestabilita rodinného prostredia môže mať nezvratné a nepriaznivé zmeny psychického vývinu u maloletej. Kým matka nepremiestnila maloletú, maloletá Z. nemala žiadne psychické problémy. Až keď ju matka vytrhla z jej prirodzeného rodinného prostredia, v ktorom mala maloletá pocit istoty a bezpečia, spôsobila psychické problémy maloletej. Súd dostatočne posúdil splnenie podmienok podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru v spojení s článkom 11 ods. 4 nariadenia Rady ES č. 2201/2003 a nariadený návrat do krajiny obvyklého pobytu je v súlade so záujmom maloletej. Maloletá v čase od 21. 09. 2013 do 24. 12. 2013 žila v Českej republike spokojná a šťastná aj bez svojej matky a problémy u nej nastali len po opakovanom únose matkou na Slovensko. Tvrdenia matky o alkoholizme otca a jeho zlom psychikom stave boli vyvrátené už v konaní sp. zn. 31P/327/2013 a lekárskou správou.

Matka sa od 13. 07. 2014 v dôsledku rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 31P/327/2013 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu sp. zn. 15CoP5/2015 nachádza v Českej republike. Prišla však len na dočasnú dobu s úmyslom opätovne sa vrátiť na Slovensko. Otec považuje za potrebné

vzhľadom na nevyspytateľné správanie matky právoplatne rozhodnúť, či sa má maloletá Z. navrátiť do krajiny obvyklého pobytu. Otec si plní povinnosti uložené mu rozhodnutím súdu v konaní o navrátení maloletej Z. do krajiny obvyklého pobytu. Matke i oboj maloletým deťom zabezpečil nerušené bývanie v ich rodinnom dome vo Z. O.. Hradí všetky náklady spojené s bývaním matky a maloletých detí. Pokiaľ matka namieta nesprávne posúdenie podmienok pre odmietnutie návratu maloletej podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru opätovne poukazuje na vlastné záujmy, keď tvrdí, že otec jej neumožňuje nerušené samostatné bývanie spolu s maloletou Z.. Tvrdenia matky o tom, že ju sexuálne obťažuje a pokúša sa o intímny kontakt, otca poburujú a odmieta aj tvrdenia matky, že jeho súčasná partnerka býva v spoločnom dome rodičov detí alebo u rodiny otca.

Pri príchode maloletej Z. do Českej republiky bol s maloletou uskutočnený pohovor pracovníčkami OSPOD zo Vsetína, kde sa maloletá vyjadrila, že si neželá sa s matkou a malou sestrou vrátiť do Slovenskej republiky. Dňa 25. 08. 2014 Okresný súd vo Vsetíne uznesením sp. zn. 0Nc 227/2013 rozhodol, že maloletá bude od 01. 09. 2014 navštevovať základnú školu vo Z. O..

Okresný súd zistil vo veci skutkový stav v dostatočnom rozsahu. Z dôkazov vykonaných vyvodil správne skutkové závery a vec aj správne právne posúdil. Rozsah dokazovania vykonaný prvostupňovým súdom bol postačujúci aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Pre rozhodnutie o odvolaní matky nebolo potrebné doplniť ani zopakovať dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Okresný súd rozhodol vo veci po jej prejednaní na pojednávaní. Prejednanie veci nevyžadoval dôležitý verejný záujem, z tohto dôvodu odvolací súd prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a uznesenie okresného súdu v prvých dvoch výrokoch a súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správne podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil a v treťom výroku uznesenie okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. a/ O. s. p. zrušil.

Návrhom doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica 16. 04. 2014 sa otec maloletej Z. proti matke tohto dieťaťa domáhal nariadenia návratu maloletej Z. XX. o krajiny obvyklého pobytu s odôvodnením, že matka (odporkyňa) 24. 12. 2013 odcestovala spolu s maloletou Z. bez súhlasu otca do Slovenskej republiky napriek tomu, že po prechádzajúcom neoprávnenom premiestnení tohto dieťaťa 05. 07. 2013 z Českej republiky do Slovenskej republiky sa účastníci pred orgánom sociálnoprávnej ochrany detí vo Vsetíne dohodli, že matka zotrvá spolu s maloletými deťmi v Českej republike v mieste ich trvalého bydliska. V návrhu poukázal na to, že v skoršom konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31P/327/2013 bol návrh o nariadenie návratu maloletej Z. do krajiny obvyklého pobytu po jej neoprávnenom premiestnení na Slovensko 05. 07. 2013 zamietnutý len z toho dôvodu, že v čase rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica a Krajského súdu v Banskej Bystrici sa maloletá Z. fakticky nachádzala v starostlivosti otca. Matka sa následne opätovne dopustila medzinárodného únosu dieťaťa, preto žiadal, aby súd nariadil návrat maloletej Z. do krajiny obvyklého pobytu, ktorým je Česká republika.

Zo spisu je zistiteľné, že okresný súd pred rozhodnutím vo veci mal k dispozícii rozhodnutie Okresného súdu Vsetín sp. zn. 0Nc/2271/2013 z 02. 10. 2013 a uznesenie Krajského súdu v Ostrave sp. zn. 56Co/639/2013 z 19. 11. 2013, ktorými boli maloleté deti Z. a Z. zverené do osobnej starostlivosti matky. Konajúci súd sa oboznámil aj s uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 31P/327/2013-129 z 03. 12. 2013, ktorým v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15CoP/5/2014 bol nariadený návrat maloletej Z. M. do krajiny jej obvyklého pobytu a návrh otca na nariadenie návratu maloletej Z. súd zamietol s odôvodnením, že síce maloletú Z. matka neoprávnenne premiestnila a zdržiavala na území Slovenskej republiky do 21. 09. 2013, ale od tohto dátumu sa už maloletá zdržiava v Českej republike po tom, ako ju tam otec bez dohovoru s matkou vzal. Za účelom zistenia obvyklého miesta pobytu maloletej Z. si vyžiadala okresný súd správy z Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Bratislava, miesta bydliska matky, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, z ktorých zistil, že maloletá Z. M. sa narodila XX. XX. XXXX vo Z. v Českej republike, čím získala občianstvo Českej republiky. Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí Brno ako ústredný orgán pre účely konania vo veci podľa Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí potvrdil, že rodičovská zodpovednosť podľa § 858 zákona č. 89/2012 Sb. Občiansky zákonník, ktorá zahŕňa povinnosti a práva rodičov spočívajúce v starostlivosti o dieťa vzniká narodením dieťaťa a zaniká akonáhle dieťa nadobudne spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Pod rodičovskú zodpovednosť okrem starostlivosti o dieťa spadá aj určenie miesta jeho bydliska. Rodičovská

zodpovednosť náleží podľa § 865 ods. 1 zákona č. 89/2012 Zb. v rovnakom rozsahu obom rodičom, ak rodičovskej zodpovednosti nebol pozbavený a tento Občiansky zákonník považuje určenie miesta bydliska za tak významnú záležitosť, o ktorej ak sa rodičia nedohodnú, rozhoduje na návrh rodiča súd. Matka podľa zistenia prvostupňového súdu nevyvrátila tvrdenia otca, že opatrovnícke práva vo vzťahu k maloletej Z. skutočne aj vykonával. Správami z Materskej školy Z. O., zdravotnej poisťovne, Mestského úradu Vsetín a rozhodnutiami Okresného súdu vo Vsetíne a Krajského súdu v Ostrave bolo preukázané, že do odchodu matky spolu s deťmi na Slovensko 05. 07. 2013 žila maloletá vo Valašskej Polanke spolu s oboma rodičmi a primerane svojmu veku bola začlenená do rodinného a spoločenského prostredia v okolí trvalého bydliska. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica v správe z 15. 05. 2014 potvrdil, že matka maloletých detí, ktorá je na rodičovskej dovolenke s maloletou Z. M. iba od 01. 03. 2014 poberala rodičovský príspevok a prídavky na deti na Slovensku.

Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí je aplikovateľný na prípady neoprávneného premiestnenia alebo zadržovania dieťaťa, ktoré malo obvyklý pobyt na území zmluvného štátu bezprostredne pred porušením opatrovníckeho práva alebo práva styku, ak dieťa nedosiahlo vek 16 rokov. Ak Haagsky dohovor viaže termín neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa na porušenie opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, buď spoločne alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním (článok 3 písm. a/ Haagskeho dohovoru), správne prvom rade okresný súd skúmal miesto obvyklého pobytu maloletej Z. bezprostredne pred jej premiestnením do Slovenskej republiky dňa 24. 12. 2013 a obsah opatrovníckeho práva rodiča podľa zákonov platných a účinných v Českej republike, kde maloletá Z. do 23. 12. 2013 žila a zisťoval, či otec maloletej skutočne opatrovnícke práva aj vykonával. Okresný súd dospel k správne záveru, že obvyklým pobytom maloletej bezprostredne pred premiestnením na územie Slovenska bola Česká republika z dôvodov veľmi podrobne rozvedených v uznesení okresného súdu a za správny považuje odvolací súd aj záver okresného súdu o skutočnom výkone opatrovníckych práv otcom maloletej až do času jej neoprávneného premiestnenia.

Okresný súd správne okrem Haagskeho dohovoru posudzoval vec aj podľa Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorý v 17. bode Preambuly i v prípadoch neoprávneného premiestnenia alebo zadržovania dieťaťa medzi členskými štátmi Európskej únie ukladá naďalej uplatňovať Haagsky dohovor doplnený ustanoveniami tohto Nariadenia, najmä článkom 11. Prednosť nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 vo vzťahov medzi členskými štátmi Európskej únie v rozsahu, v ktorom sa týka otázok upravených týmto Nariadením pred Haagskym dohovorom o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. 10. 1980 je zakotvená aj v článku 60 Nariadenia. Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 je priamo vykonateľné v členských štátoch Európskej únie a má prednosť pred vnútroštátnymi zákonmi. Haagsky dohovor aj Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 umožňujú súdu nenariadiť návrat maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu aj v prípade zistenia neoprávneného premiestnenia alebo zadržovania dieťaťa, ak sú naplnené podmienky ustanovené článkom 13 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí s výnimkou, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate (článok 11 bod 4 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003).

Najvyšší súd Slovenskej republiky aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňovali, že aj v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa je potrebné v maximálnej miere chrániť práva a oprávnené záujmy maloletého dieťaťa a dôsledne skúmať, či nie sú naplnené podmienky ustanovené v článku 13 Haagskeho dohovoru pre odmietnutie nariadenia návratu maloletého dieťaťa. Pri rozhodovaní o návrate detí do iného zmluvného štátu Haagskeho dohovoru musia súdy vychádzať z čo najstarostlivejšieho zistenia skutkového stavu veci. Dôvody, ktoré by mohli eliminovať návrat dieťaťa do miesta bydliska v inom členskom štáte, musia byť zistené a objasnené natoľko dostatočne, aby čo najúplnejšie boli ozrejmene všetky okolnosti, z ktorých by bolo možné usudzovať na skutočný postoj rodiča v zahraničí k súčasnému pobytu dieťaťa. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, je povinnosťou súdu zisťovať jeho názor, keď je s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť schopné samostatne ho vyjadriť (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2M Cdo 23/2008 z 30. 06. 2009, 7Cdo 81/2011 z 12. 12. 2011, 4Cdo 344/2014 z 23. 10. 2014,

4Cdo 40/2012, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. 12. 2011 sp. zn. III. ÚS 454/2011). Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 23. 05. 2014 sp. zn. IV. ÚS 100/2014 s poukazom na ostatnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva uviedol, že sa v judikatúre ESĽP vo veciach rodičovských únosov detí čoraz častejšie prejavuje názor, že návrat dieťaťa nemá byť v prípadoch, keď je Haagsky dohovor aplikovateľný, nariadený automaticky alebo mechanicky a najlepší záujem dieťaťa musí byť posudzovaný v každom jednotlivom prípade a závisí od škály individuálnych okolností, konkrétne od veku a stupňa vyspelosti, prítomnosti alebo absencie rodičov, okolia a skúseností. Z procesného hľadiska má národný orgán konať na základe úplného preskúmania celkovej rodinnej situácie a faktorov materiálnej, emocionálnej, zdravotnej, psychologickkej a podobnej povahy (rozsudok ESĽP č. 41615/07, Neulinger a Shuruk v. Švajčiarsko zo 06. 07. 2010). Ústavný súd zdôraznil, že ESĽP vyžaduje preskúmanie najlepšieho záujmu dieťaťa v širšom kontexte ako len vo vzťahu k posúdeniu, či nie sú dané okolnosti podľa článku 13, resp. podľa článku 20 Haagskeho dohovoru, teda výnimky z povinnosti nariadiť návrat. Vnútroštátne sudy sú povinné náležite preskúmať celú rodinnú situáciu vrátane tvrdení o „vážnej ujme“, ktorá by dieťaťu v prípade návratu mala hroziť a toto preskúmanie musia vnútroštátne sudy aj náležite odôvodniť vo svojich rozhodnutiach. Riziko vzniku vážnej psychickej traumy je priamo spojené s najlepším záujmom dieťaťa a preto toto tvrdenie musí byť preskúmané vo svetle článku 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru.

Konanie, ktoré vydaniu rozhodnutia okresného súdu prechádzalo, aj uznesenie okresného súdu týmto požiadavkám podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedá.

Článok 13 Haagskeho dohovoru upravuje prípady, kedy justičné orgány nemusia výnimočne nariadiť návrat dieťaťa neoprávnene premiestneného do iného zmluvného štátu. Prvým dôvodom pre nenariadenie návratu dieťaťa je, že sa osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá mala dieťa v osobnej starostlivosti v čase premiestnenia alebo zadržania opatrovnícke právo skutočne nevykonávala, alebo že súhlasila, či následne sa zmierila s premiestnením alebo zadržaním dieťaťa. Tento dôvod pre odmietnutie návratu dieťaťa matka netvrdila a súd existenciu tejto výnimky z vlastnej činnosti nezistil. Hlavné argumenty pre nenariadenie návratu maloletej Z. bolo tvrdenie matky, že existuje vážne nebezpečenstvo, že by návrat dieťaťa vystavil maloletú Z. fyzickej alebo duševnej ujme v dôsledku oddelenia dieťaťa od matky a neschopnosti otca postarať sa o maloletú a okresnému súdu matka vytýkala, že neprihliadol na názor maloletej Z. vyjadrený prostredníctvom kolízneho opatrovníka, že sa do Českej republiky vrátiť nechce. Práve za účelom zistenia, akej psychickej alebo duševnej ujme prípadne neznesiteľnej situácii by vystavilo dieťa rozhodnutie súdu o nariadení návratu bez sprievodu matky navrhovala matka maloletej nariadiť znalecké dokazovanie.

Za podstatnú okolnosť pre skúmanie výnimiek podľa článku 13 Haagskeho dohovoru považuje aj odvolací súd, že uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 31P/327/2013-192 z 03. 12. 2013, ktorý v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15CoP/5/2014 z 12. 02. 2014 nadobudol už právoplatnosť, bol nariadený návrat maloletej Z. M. druhého spoločného dieťaťa tých istých rodičov do krajiny obvyklého pobytu, ktorým bola Česká republika a že matka dobrovoľne maloletú Z. do Českej republiky navrátila už 14. 07. 2014 ako to uvádza matka v odvolaní a spolu s maloletou Z. a maloletou Z. žijú na adrese trvalého bydliska detí vo Z. O. v rodinnom dome, ktorý spolu s otcom detí postavili. Tým, že od 14. 07. 2014 sa zdržiava matka spolu s obidvomi deťmi v mieste obvyklého pobytu maloletých detí, kde rodina (síce s problémami vyplývajúcimi z nezhôd manželov) funguje, je preukázané, že návrat maloletej Z. nevystavil dieťa žiadnej fyzickej ani duševnej ujme, ani ho neprivedol do neznesiteľnej situácie. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí vo Vsetíne neustále sleduje situáciu v rodine v dôsledku rôznych podaní a sťažností rodičov, ale aj z titulu funkcie ustanoveného opatrovníka maloletej Z. M. v konaní vedenom na Okresnom súde vo Vsetíne pod sp. zn. 0Nc/2271/2013 vo veci starostlivosti o maloleté deti M.. Tento orgán chráni záujmy maloletej Z., monitoruje sociálne prostredie dieťaťa a jeho konanie vo vzťahu k dieťaťu je zárukou, že maloletá Z. po nariadení návratu do krajiny obvyklého pobytu nebude vystavená fyzickej ani duševnej ujme, ani sa nedostane do neznesiteľnej situácie. Matka návratom do Českej republiky spolu s maloletou Z. sama vylúčila existenciu nebezpečenstva duševnej útrapy maloletej Z. odlúčením od matky v dôsledku rozhodnutia súdu o návrate dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu. Za tejto situácie je aj odvolací súd toho názoru, že nariadenie znaleckého dokazovania za účelom zistenia, akým spôsobom by zasiahlo dieťa, keby sa musela bez matky vrátiť k otcovi do miesta obvyklého pobytu, nie je potrebné, pretože takáto

situácia, keď sa matka s deťmi vrátila do miesta ich bydliska, nenastane. Z účastníkmi predkladaných rozhodnutí Okresného súdu vo Vsetíne a Krajského súdu v Ostrave o zverení maloletých detí Z. a U. do osobnej starostlivosti matky predbežným opatrením, rozhodnutia Okresného súdu Vsetín z 25. 08. 2014 formou predbežného opatrenia o tom, že maloletá Z. bude od 01. 09. 2014 navštevovať Základnú školu vo Z. O. vydaného na návrh otca má odvolací súd jednoznačne preukázané, že otec záujem o výchovu maloletej Z. má, stará sa o jej vzdelávanie a vývoj a to pod dozorom a ochranou súdu starostlivosti o maloletých. Tieto zistenia považoval odvolací súd za dostatočné pre prijatie záveru, že nariadením návratu maloletej Z. do krajiny obvyklého pobytu jej nehrozí žiadne nebezpečenstvo fyzickej, duševnej ujmy dieťaťa a v zmysle článku 11 bod 4 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 nemôže súd odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru z roku 1980, keďže sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. Za tieto primerané opatrenia považuje odvolací súd kontrolu rodinnej a sociálnej situácie dieťaťa zo strany orgánu sociálnoprávnej ochrany dieťaťa vo Vsetíne a Okresného súdu Vsetín.

Článok 11 bod 2 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 ukladá súdu zabezpečiť pri uplatňovaní článkov 12 a 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980, aby sa dieťaťu dala možnosť vyjadriť sa v konaní, ak sa to s ohľadom na jeho vek alebo stupeň vyspelosti nejaví nevhodné. Nesúhlas dieťaťa s návratom je dôvodom na odmietnutie návratu dieťaťa aj podľa článku 13 Haagskeho dohovoru. Okresný súd názor maloletej Z. s nariadením návratu do krajiny obvyklého pobytu skúmal prostredníctvom ustanoveného kolízneho opatrovníka. Kolízny opatrovník uskutočnil s maloletou Z. pohovor v troch prípadoch bez prítomnosti matky, pri ktorých zistil, že maloletá otca neodmieta. Vníma ho ako osobu, ktorá sa s ňou hrá, ktorá ju rozmaznáva, s ktorou je zábava, ktorá jej vo všetkom vyhovie a kvôli ktorej je mamina smutná. Kladný vzťah dieťaťa k otcovi spozoroval kolízny opatrovník aj pri stretnutí otca s maloletou Z. na referáte poradenskopsychologických služieb dňa 16. 04. 2014. Napriek tomu kolízny opatrovník v správe z 10. 06. 2014 doporučil súdu nenariadiť návrat maloletej Z. M. do krajiny obvyklého pobytu, ale len „v záujme predchádzania negatívneho dopadu ďalších radikálnych zmien výchovného prostredia na psychický vývin maloletej Z., ako aj s poukazom na snahu rodičov dohodnúť sa, čo deklarovali účasťou na mediácii a podpísaní mediačnej dohody“, teda nie nesúhlasom maloletej vrátiť sa do krajiny obvyklého pobytu. Zo žiadnych dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa nevyplýva, že by maloletá kedykoľvek vyjadrila nesúhlas s návratom do miesta obvyklého pobytu. Okresný súd správne na odporúčanie kolízneho opatrovníka nenariadiť návrat maloletého dieťaťa neprihliadol, keď toto odporúčanie bolo odôvodnené iba negatívnym dopadom častej zmeny výchovného prostredia na maloletú. Zhodne s okresným súdom odvolací súd uvádza, že časté zmeny výchovného prostredia sú dôsledkom konania matky, ktorá neoprávnene premiestnila a zadržovala obe deti na území Slovenskej republiky a porušila tým opatrovnícke práva otca. Nariadenie návratu maloletej Z. do krajiny obvyklého pobytu je potrebné aj z dôvodu, že právoplatným rozhodnutím súdu už bol nariadený návrat maloletej Z. M., nar. XX. XX. XXXX a je potrebné rodinu zlúčiť, pretože matku potrebuje rovnako maloletá Z. ako aj maloletá Z.. Za rozporné so záujmami maloletých detí považuje odvolací súd, že by každé z detí žilo v inom štáte a matka by si musela vybrať, o ktoré dieťa sa bude v zmysle rozhodnutia Okresného súdu Vsetín č. k. ONc/2271/2013-51 z 02. 10. 2013 starať. Matka by si mohla uvedomiť, že čím dlhšie trvá konanie o nariadenie návratu maloletej Z. do krajiny obvyklého pobytu, tým neskôr rozhodne Okresný súd Vsetín vo veci starostlivosti o maloleté deti o tom, ktorému z rodičov zverí maloleté deti do osobnej starostlivosti. Návratom maloletej Z. do krajiny obvyklého pobytu a podriadením sa rozhodnutiam príslušného súdu vo veci starostlivosti o maloleté deti M. bude odstránený stav vyvolávajúci rozpory medzi rodičmi pri výkone ich rodičovských práv.

Napriek tomu, že maloletá Z. M. je v čase odvolacieho súdu fyzicky v krajine obvyklého pobytu, považoval súd za potrebné nariadiť návrat maloletej Z. do krajiny obvyklého pobytu, aby bolo napevno ustálené, že premiestnenie maloletej Z. matkou 24. 12. 2013 z Českej republiky na Slovensko bolo neoprávnené, ako aj z obavy, že matka zvolila riešenie vrátiť sa s maloletou Z. do Českej republiky na krátku dobu, len aby dosiahla opäť zamietavé rozhodnutie vo vzťahu k maloletej Z., ako sa to v dôsledku neuváženeho konania otca stalo v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31P/327/2013. Odvolací súd sa stotožnil s názorom okresného súdu, že konanie vo veci sp. zn. 31P/327/2013 vedeného na Okresného súde Banská Bystrica netvorí prekážku veci rozsúdenej pre toto konanie podľa sp. zn. 32P/126/2014 z dôvodu, že v skoršom konaní sp. zn. 31P/327/2013 rozhodoval Okresný súd Banská Bystrica o nariadení návratu maloletej Z. do krajiny obvyklého pobytu po jej neoprávnenom premiestnení matkou dňa 05. 07. 2013 a v konaní 32P/126/2014 rozhoduje súd o návrhu otca na nariadenie návratu

maloletej Z. po jej neoprávnenom premiestnení matkou 24. 12. 2013. Ide o nové skutkové okolnosti, ktoré vylučujú totožnosť vecí v zmysle § 159 ods. 3 O. s. p.

Článok 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980 umožňuje súdom rozhodujúcim v návratom konaní iba nenariadiť návrat dieťaťa, ak zistia, že opatrovnícke právo vo vzťahu k dieťaťu osobou žiadajúcou návrat skutočne vykonávané nebolo, alebo sa táto osoba zmierila s premiestnením alebo zadržaním dieťaťa, či v prípade zistenia vážneho nebezpečenstva fyzickej a duševnej ujmy, ktorej by bolo dieťa vystavené, alebo nesúhlasu dieťaťa s návratom. Článok 13 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí nedáva súdu konajúcemu o návrate maloletého dieťaťa žiadne oprávnenia navrhovateľovi s bydliskom mimo územia Slovenskej republiky ukladať akékoľvek povinnosti. Úlohou súdu v návratovom konaní je iba zisťovať a objasňovať okolnosti, ktoré by odôvodňovali odmietnutie návratu dieťaťa podľa článku 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru. Povinnosť súdu zisťovať, či sa vykonali (rozumej v krajine obvyklého pobytu dieťaťa) primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate, je zvýraznená v článku 11 bod 4 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, ktoré súd aplikuje v prípade medzinárodného únosu detí medzi členskými štátmi EÚ. Cieľom Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí podľa jeho článku 1 je zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnené premiestnené do niektorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržované a zabezpečiť, aby opatrovnícke práva a práva styku podľa právneho poriadku jedného zmluvného štátu sa účinne dodržiavali v ostatných zmluvných štátoch. Zo žiadneho ustanovenia uvedeného Dohovoru právo súdu dožadovaného štátu ukladať iné povinnosti okrem nariadenia návratu maloletého dieťaťa nevyplývajú. Takéto právo súdom Slovenskej republiky vo vzťahu k osobám a inštitúciám s bydliskom alebo sídlom na území iného zmluvného štátu Haagskeho dohovoru z roku 1980 alebo členského štátu Európskej únie nie je dané. O povinnostiach otca vymedzených v bode 3 výroku uznesenia okresného súdu rozhodol okresný súd v rozpore s § 7 Občianskeho súdneho poriadku. Nedostatok právomoci súdu je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania. Tretím výrokom rozhodol okresný súd vo veci, ktorá do právomoci súdov Slovenskej republiky nepatrí, z tohto dôvodu odvolací súd v tejto časti uznesenie okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. a/ O. s. p. zrušil.

Prvý a druhý výrok uznesenia okresného súdu vyjadruje len konkrétne práva a povinnosti rodičov vyplývajúce z nariadenia návratu maloletej Viktorie do krajiny obvyklého pobytu. Druhým výrokom nerozhodol súd o odňatí dieťaťa matke, ako sa mylne domnieva matka maloletej, len pre prípad, že matka nebude ochotná dobrovoľne vrátiť maloletú Z. do krajiny jej obvyklého pobytu, napr. aj tak, že spolu s ňou do Českej republiky vycestuje, uložil súd matke povinnosť umožniť otcovi odovzdaním dieťaťa jemu, aby návrat maloletej do krajiny obvyklého pobytu zabezpečil. Takto jasne vymedzené práva a povinnosti osoby oprávnenej a povinnej bolo potrebné pre prípadný výkon rozhodnutia podľa § 273a Občianskeho súdneho poriadku. V tejto časti odvolací súd považujúc rozhodnutie okresného súdu za vecne správne ho podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.

Rozhodnutie o trovách konania je vecne správne vo výroku. Rozhodnutie, ktorým súd žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal, postačilo odôvodniť ustanovením § 151 ods. 1 O. s. p., pretože návrh na priznanie náhrady trov konania žiaden z účastníkov nepodal a o povinnosti nahradit' trovy konania rozhoduje súd len na návrh. Nebolo potrebné skúmať existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 150 O. s. p. Z tohto dôvodu sa odvolací súd ani existenciou týchto dôvodov nezaoberal.

Účastníci nepodali návrh podľa § 151 ods. 1 O. s. p. ani na prisúdenie náhrady trov odvolacieho konania.

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.